

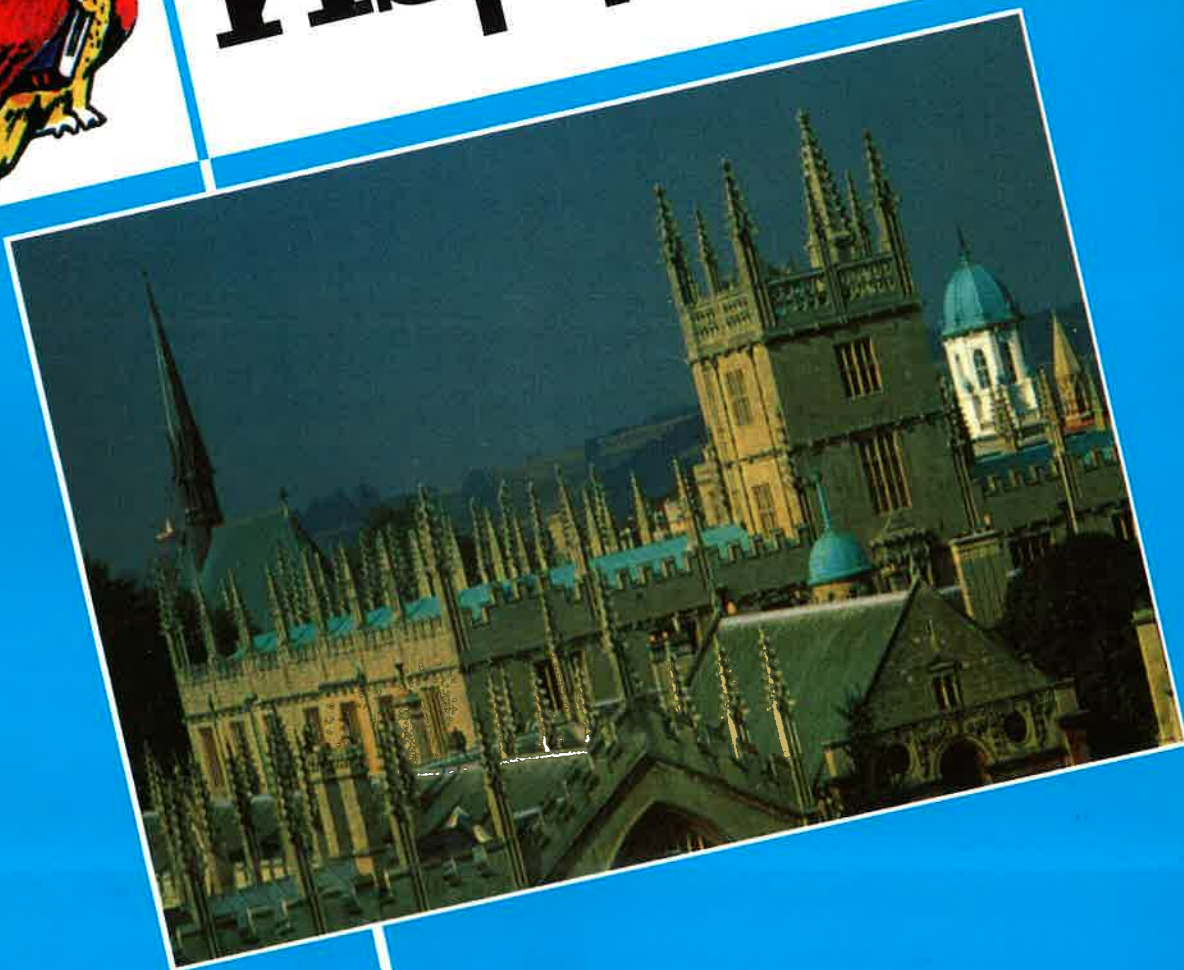
2002

№
3-4

ИЗДАТЕЛ

Handwritten in pink: Дели М 655 ✓

В БРОЯ:

- ◆ ПРИБИ ОТ ИСТОРИЯТА НА ИЗДАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ В БЪЛГАРИЯ
- ◆ БЪЛГАРСКИ ИЗДАНИЯ, ПИСАТЕЛИ И ИЗДАТЕЛИ В КРАЯ НА XX ВЕК
- ◆ МЕНИДЖМЪНТ И МАРКЕТИНГ В КНИГОИЗДАВАНЕТО
- ◆ ИДЕИ ЗА НОВИ КНИГИ
- ◆ РЕЦЕНЗИИ ЗА ИЗДАТЕЛСКА ПРОДУКЦИЯ

Handwritten in blue: 0828

№ 3-4 2002

ТРИМЕСЕЧНО СПИСАНИЕ ЗА ИЗДАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

ИЗДАТЕЛ

ЗА ПРЕДСТОЯЩИТЕ ЗАДАЧИ НА СПИСАНИЕ "ИЗДАТЕЛ"

Колкото и трудности да носи издаването на едно научно и професионално списание, каквото е "Издател", за редколегиата остава удовлетворението от свършеното. Защото след началото през 1994 г. и спирането на списанието през 1997 г. колелото отново се завъртя през 2002 г. и "Издател" пак е на пистата на книжовността. Независимо от икономическите препятствия, стеснените възможности на книжния пазар и свиващото се потребление на книги и научна периодика, нашето списание и занапред ще продължи да живее с проблемите на издателската дейност. Благодарим за насърчителните отзиви, с които читателите посрещнаха книжка 1-2, 2002 г. Искрено се надяваме, че въпросите на историята, теорията и съвременните аспекти в книгоиздаването, проблемите на периодичния печат, интелектуалната собственост, формите на комуникация и на издателския маркетинг ще бъдат отразявани актуално в следващите книжки на списанието. От нашите сътрудници и автори очакваме нови, интересни и с подобаващи научни и професионални приноси материали, които ще обогатят нашата научна периодика.

**На добър път
и до нови срещи
през 2003 година!**

СЪДЪРЖАНИЕ

◇ ОКСФОРД И ОКСФОРД ЮНИВЪРСИТИ ПРЕС Славия Хейкокс	3
◇ ПОЖЕЛАВАМ НА СП. „ИЗДАТЕЛ“ И НА БЪЛГАРСКИТЕ ИЗДАТЕЛИ ДА ОТГОВОРЯТ НА ОЧАКВАНИЯТА И НА ПРОФЕСИОНАЛИСТИТЕ, И НА ЦЕНИТЕЛИТЕ НА КНИЖНИНАТА Интервю с проф. д.ф.н. Ани Гергова на доц. д-р Мария Младенова	7
◇ ДИСТРИБУЦИЯ И ПРОМОЦИЯ НА КНИГАТА д-р Лъчезар Георгиев	10
◇ ПЛЕВЕНСКИТЕ ПЕЧАТНИЦИ 1886 – 1947 ГОДИНА Николай Чорбаджиев	27
◇ АСПЕКТИ В ТВОРЧЕСТВОТО НА ВИКТОР ПАСКОВ. ИЗДАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ Геновева Дечева	36
◇ РОДНОТО КНИГОИЗДАВАНЕ МЕЖДУ ТРАДИЦИЯТА И МОДЕРНИЯ СВЯТ доц. д-р Стефан Коларов	39
◇ ЕТЮДИ ЗА ТЪГАТА доц. д-р Радослав Радев	44
◇ ЛЮБОМЪДРИЕТО КАТО МЕТАФИЗИЧЕН ПРИНЦИП В ТЪРНОВСКИТЕ ТРАДИЦИИ Цветинка Цолова	46
◇ ТЪРЖЕСТВЕНА ПРОМОЦИЯ НА ИЗДАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ.....	51

CONTENTS

◇ OXFORD AND OXFORD UNIVERSITY PRESS Sylvia Haycox	3
◇ MAY THE „PUBLISHER“ MAGAZINE AND THE BULGARIAN PUBLISHERS COME UP TO THE EXPECTATIONS OF BOTH PROFESSIONALS AND BOOK-LOVERS An interview with prof. Dr. Ann Gergova – ass. prof. Maria Mladenova, PhD	7
◇ DISTRIBUTION AND PROMOTION OF BOOKS Luchezar Georgiev, PhD	10
◇ PUBLISHING HOUSES IN PLEVEN 1886 – 1947 Nikolay Chorbadzhiev	27
◇ SOME ASPECTS OF VICTOR PASKOV'S WORK. PUBLISHING Genoveva Decheva	36
◇ BULGARIA'S BOOKPUBLISHING BETWEEN TRADITION AND MODERN REALITY ass. prof. Stefan Kolarov, PhD	39
◇ STUDIES ON SADNESS ass. prof. Radoslav Radev, PhD	44
◇ LOVE TO WISDOM AS A METAPHYSICAL PRINCIPLE IN THE TRADITIONS OF TURNOVO Tsvetinka Tsoleva	46
◇ CEREMONIAL PROMOTION OF PUBLISHING ACTIVITY.....	51

ОКСФОРД И ОКСФОРД ЮНИВЪРСИТИ ПРЕС

Силвия Хейкокс

Имах възможността да посетя и разгледам подробно Оксфорд и Оксфордския университет през лятото на 1999 г., когато участвах в научна конференция, посветена на въпросите по европейските фондове за Източна Европа, в това число и България. Бях впечатлена от внушителните сгради с готическа архитектура, построени от типичен за града пясъчножълт камък, издигащите се камбанарии на катедралите и стилните фасади. Чистотата с много зеленина и зелени пространства между сградите придава една спокойна и приветлива атмосфера на града. По улиците се срещат много чуждестранни туристи с неизменните фотоапарати, придружавани от екскурзоводи, както и множество студенти с характерните за Оксфорд велосипеди.

Университетът се намира в центъра на града, като сградите на различните факултети са разпръснати из целия Оксфорд и обучават около 30 000 студенти от цял свят по специалности като история, медицина, право, съвременни езици, математика, музика, химия, археология, антропология, теология, философия, египтология и ориенталски науки, като качеството на обучение покрива едни от най-високите стандарти в света.

Историческите сведения показват, че още през ранните години на XII век Оксфорд са съществували отделни факултети на университета.

В началото той няма дори собствена сграда, а лекциите се изнасят в църкви. Колежите в Оксфорд са представлявали пансиони за бедни учаци, които имали нужда от финансова помощ, за да продължат обучението си. Постепенно обаче, в края на XII век Оксфорд е вече утвърден като университет, вероятно в резултат на забраната през 1167 г. английски студенти да се обучават в Парижкия университет. По това време Оксфорд е моделиран по подобие на университета в Париж, с факултети по теология, право, медицина и изкуства. През XIII век университетът спечелва поддръжници в лицето на няколко религиозни ордени в Оксфорд, особено Доминиканския и Францисканския орден.

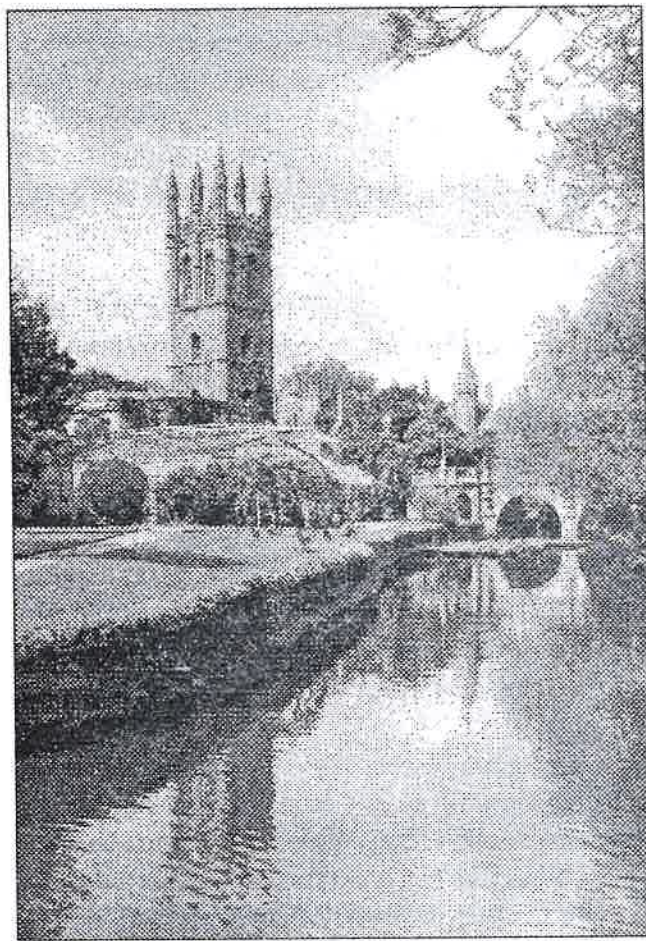
Характерна черта на Оксфордския университет е по-голямото развитие на физическите науки в сравнение с Парижкия университет. Така например през XIII век Роджър Бейкън, след като напуска Париж, става лектор в Оксфорд. По време на Ренесанса Еразмус и сър Томас Мор допринасят за отличната репутация на висшето училище.

Оксфорд се свързва и с имената на много известни британски личности като Джон Уесли, кардинал Уолси, Оскар Уайлд, сър Ричард Бъртън, Сесил Роудс и сър Уолтър Райли. Астрономът Едмънд Халей и физикът Робърт Бойл също учат в

Оксфорд. Премиер-министри, възпитаници на Оксфорд, са Уилям Гладстоун, лорд Солсбъри, Харолд Макмилън, Харолд Уилсън и Маргарет Тачър.

Малко от историята на Оксфорд Юнивърсити Прес

Оксфордският университет е световноизвестен и със своето издателство (История на Оксфорд Юнивърсити Прес), което датира от XV век, когато по време на техническата революция започва отпечатването на книги на движещ се шрифт. Първата книга е отпечатана в Оксфорд през 1478 г., само две години след като Уилям Кекстон изобретява първата печатна преса в Англия.

Magdalen College Tower
Кулата на Магдалин Колидж, Оксфорд

Въпреки че историята на книгоиздателската индустрия в Оксфорд започва рано, през следващия век се наблюдава тенденция на спорадично развитие. В началото има няколко малки частни печатници, които не оцеляват за по-дълго време, макар някои от тях са покровителствани от Оксфордския университет. През 1856 г. университетът придобива декрет от Парламента, с който му се дава правото да издава и печата книги. Това право се утвърждава и по-късно, когато се приема Голямата карта на Чарлз I, заслуги за което има архиепископ Лод. Според Голямата карта на университета се разрешава да отпечатва и издава всякакви книги. През 1633 г. университетът назначава така наречените делегати, които имат задачата да следят дали тази привилегия се спазва. Книги с протоколи от техните заседания датират още от 1668 г. През този период Оксфордското университетско издателство започва развитието си във формата, позната ни днес.

През XII век Оксфордският университет придобива правото да отпечатва оторизираната версия на Библията на крал Джеймс Първи. Тази привилегия става база на доходоносен бизнес през следващите два века и това насърча развитието на университетското издателство. В един склад в Лондон започва издаването на Библията, който след това прераства в издателство. То публикува книги с образователен и културен характер, предназначени за широката публика. По това време Оксфордското университетско издателство започва да се разраства в международен мащаб с откриването на офис в САЩ през 1896 г.

Първоначално офисът се създава за продажбата на Библии, отпечатани в Оксфорд, но около 1920 г. филиалът започва да издава собствени книги. Първата литературна творба, публикувана от американския офис – "Животът на сър Уилям Ослър", спечелва наградата "Пулицър" през 1926 г. След това са присъдени още шест литературни награди "Пулицър", няколко национални награди

и награди "Банкрофт" по американска история. Сега филиалът в САЩ е вторият по големина книгоиздателски център след Оксфорд, като годишно там се публикуват около 500 заглавия.

От 1896 г. насам Оксфордското университетско издателство се развива с бързи темпове. През последните 75 години се въвежда издаването на музикални и електронни публикации и журнали. Печатането на учебници по английски език за чужденци се превръща в голям международен бизнес. Издателството днес е едно от най-големите в Обединеното кралство и най-голямото университетско издателство в света.

Статут и структура

Оксфордското университетско издателство е отдел на Оксфордския университет. Издателството подкрепя мотото на университета за отличие в научноизследователската работа, академични постижения и образование на световно ниво.

Оксфордското университетско издателство е най-голямото сред университетите издателства по света. То публикува над 4500 тома книги годишно, има офиси в над 50 страни по света и е работодател на 3700 човека по света. Издателството е известно на милиони читатели с разностранната си книгоиздателска дейност, която включва творби по всички академични дисциплини, библии, музика, учебници, книги за деца, учебници по английски език за чужденци, книги с бизнес тематика, речници, справочници и журнали.

Дейността на издателството се контролира от университета, който назначава група делегати, избрани от академичния персонал. Делегатите заседават на всеки две седмици, като председател на заседанието е ректорът на Оксфордския университет. Те активно се включват в планирането и осъществяването на програмата на издателството. Преди да бъдат отпечатани, всички книги

Поглед към
Оксфордския университет

се изпращат до делегатите за одобрение. Всеки делегат работи тясно с редакторите по различните дисциплини. В САЩ процедурата е същата, като там се избират 10 делегати от американски университети, които контролират книгоиздаването в САЩ.

Делегатите формират финансов комитет, който има същите функции, както бордът на директорите в дадена частна компания. В комитета влизат част от делегатите, директорът на пресата и външни съветници. Директорът на пресата има официалната традиционна титла секретар на делегатите, който също така е и председател на комитета по стратегия, ръководещ ежедневните дейности на издателството.

Връзки с Оксфордския университет

Като отдел на университета, издателството има задължение да предоставя на университета

част от печалбата си. Издателството прехвърля 30% от годишната си печалба, като по договореност за 2002/2003 г. тя възлиза на 9 милиона лири годишно.

Оксфордското университетско издателство не съществува като самостоятелна легална единица отделно от университета, който като образователно заведение има статут на благотворителна организация и следователно не се облага с данъци.

Печалбата на издателството се реинвестира обратно в издателството или се прехвърля във фондове на университета.

Издателски процес

Оксфордското университетско издателство има много специфични критерии, според които се определят и избират книгите за публикуване. Този процес изисква внимателен мониторинг и контрол върху съдържанието и качеството на предлаганите ръкописи.

Това се отнася най-вече за академичните книги, при чието публикуване делегатите вземат активно участие. Обикновено авторът бива поканен да представи предложение за издаването на дадена книга. Предложението се обсъжда на редовно заседание на делегатите. Ако предложението се приеме, се сключва контракт с автора и се започва работа с редактора по написването на произведението. Ръкописът се оценява от делегат, а също така редакторът обикновено кани други специалисти по научната дисциплина, от Оксфорд или други университети, да прочетат и коментират текста. Редакторът обсъжда оценките

им с автора и където се налага, се правят поправки и допълнения върху ръкописа преди текстът да се одобри за публикация. Този процес на задълбочена оценка на ръкописа е фундаментален за Оксфордското издателство и е един от основните фактори, който влияе на престижа на името "Оксфорд".

От движещ се шрифт, през стереотипия, CD ROM и Интернет, издаването на книги се променя бързо в отговор на новото развитие на техниката. Развитието на електронната комерсиална дейност и Интернет радикално променят облика на издателството и начина, по който се използва и представя информация на читателите.

Оксфорд Юнивърсити прес винаги е бил начело на експериментирането с нова техника, с която се предлага качество на читателя: пример за това са електронните журналы и интернетното издание на Оксфордския речник. Издателството има сключени договори с японски производители за използването на речниковия материал в преносими електронни преводачески устройства, интернетна база данни и редица други електронни продукти.

Оксфордският университет и неговото издателство са едни от типичните английски образователни феномени, които дължат престижа и репутацията си на съхраняването на традициите през вековете и чувството на принадлежност и място в историята. Оксфорд е вълнуващ град, който събужда вдъхновение у творци, писатели и мислители и част от магията му винаги остава у тези, които го посещават.

"ИЗДАТЕЛ" ПРЕДСТАВЯ

**ПОЖЕЛАВАМ НА СП. „ИЗДАТЕЛ“ И НА БЪЛГАРСКИТЕ
ИЗДАТЕЛИ ДА ОТГОВОРЯТ НА ОЧАКВАНИЯТА
И НА ПРОФЕСИОНАЛИСТИТЕ,
И НА ЦЕНИТЕЛИТЕ НА КНИЖНИЦАТА**

**Интервю с проф. д.ф.н. Ани Гергова
на доц. д-р Мария Младенова**

За каква професия си мечтаехте в гимназиалните години?

Не бих казала, че юношеството и дори годините на гимназиалното ми образование са белязани с определено направление на житейска реализация. Споменът ми за онова време е свързан с интерес към много явления, събития, проявления. Знам добре, че обичах да рецитирам. Може би моята майка, която знаеше много поетични произведения наизуст, ме е насочвала, може би братът на моята баба Стефан Гъдуларов – тогава режисьор в Русенския театър, помогна за трайното ми приобщаване към театъра. Книгите винаги имаха трайно присъствие в нашия дом. Разказвала съм и другаде за библиотеката на моя дядо Начо Михайлов – дългогодишен гимназиален учител по история, книгите от която поглъщах, дори и в нощните часове – тайно. А също събраните съчинения на Достоевски, Толстой, Зола. Това бяха исторически и литературни съчинения на френски език. Обичах музиката. Не само покрай майка ми, която се е издържала с цигулката, но и покрай незабравимите филхармонични концерти под диригентството на Константин Илиев и Добрин Петков. Не ми бяха чужди и заниманията със спорт. Участвала съм в републикански състезания по гимнастика, а по-късно и в русенския отбор по баскетбол. Това беше поощрявано от семейството ми, защото една клонка от него е представена с големи имена в спорта. Моят вуйчо Нено Мирчев – като балкански шампион и един от създателите на днешната Спортна академия – унгарски възпитаник, посвети живота си на това поприще. Родители ми, цял живот спортували, култивираха у мен дисциплинираност, амбициозност и чрез този род занимания. И в поредицата от ранни спомени, може би забелязвате, че липсват бабите ми. Баба Анка, на която съм кръстена, съм запомнила само по портрета над леглото ми. Тази всеотдайна майка и почитана учителка е била сопотненка. Близките ми твърдяха, че е родственица на Вазов и се е изселила към Силистра така, както е разказано в „Под игото“, в откъса „Силистра- Йолу“. И чак в края на XIX в. се омъжва за възпитаника на Софийския университет Начо Михайлов, за да се установят в Русе.

Казвам всичко това в потвърждение на твърдението, че съм нямала трайни предпочитания и днес оценявам, че може би най-добре е младостта да трупа възможности за избор.

Как избрахте университетската си специалност?

Обяснимо е от казаното, че изборът на университетска специалност не беше лесен. Баща ми – човек реалист и далновиден, упорито настояваше да следвам математика. Не липсваха от страна на роднини съвети да се посветя на театъра, на медицината – като хуманна професия. Като човек интимно и трайно привързан към художественото слово, с младежка интуиция реших, че най-подходящо за мен е да кандидатствам в специалността Българска филология в СУ.

Кога и как се формира интересът Ви към книгознанието?

Не би могло да бъде пълно описанието на студентските години без разказа за втората специалност, в която седем семестъра, успоредно с българската филология, изучавахме библиотекознание и библиография. Може би съвсем не случайно, една голяма група филолози, наред с физици, историци, математици, медици и др., следващи в Софийския университет, изпълнихме аудиторията, одухотворена от словото на Тодор Боров. Не по-малко посветеност на библиотечната и библиографската професия ни внушаваха всички в неговия тогавашен екип: Елена Кирова, Божана Божинова-Троянова, Искра Михайлова, Марин Василев. И точно тогава отдавна култивираният интерес към книгите и библиотеките, към тяхната история и практика, определиха приобщаването ми към знанието за тези културни феномени.

Какво четете сега?

Може би ще изненадам с отговора. Заровила съм се в съчиненията на Ралф Дарендорф и на Карл Попър. Поводът е съвсем конкретен. Предстои през ноември т. г. конференция, посветена на „Библиотеките и гражданското общество“, която се организира от Софийския университет, Университета в Канзас и СБИР. Тъй като поех ангажимент да споделя виждания за мястото на библиотеките в перспективата на българското гражданско общество, трудовете на тези съвременни мислители ме заинтригуваха и принудиха да преосмислям българската ни съдба.

Какво става с книгата и с литературата днес?

Книгата, която дава лицето на литературата, показва една изключителна многопластовост и разнообразие. Разбира се, такава пестрота не само на книжовните „продукти“, но и на литературните проявления на пръв поглед е отрадна. Дълг на всички нас, свързаните с най-трайното човешко творчество – писменото, е да оценим ставащата промяна. И книгата, и печатното слово имат своето заслужено присъствие както в съвременността, така и в перспективата на идващите десетилетия. Такъв род „продукти“ са желани и необходими от съвременните поколения, които до голяма степен ще формират нагласата и на бъдещите. Такъв род „продукти“ правят активна книжовната индустрия. Не бива да ни смущават нито трансформацията, нито конкуренцията в книжовния свят. Единението с текст – било печатан, било на екран, било писмен, било дигитализиран или свързан с образи и звук, е най-човешкото духовно проявление. Такова гръмка твърдение се доказва от цялата история на човешката цивилизация и няма причини да се съмняваме в неговата достоверност.

Коя от собствените си книги цените най-много?

Все едно да ме питате – кое от децата си обичам повече. Всяка книга-рождба, е идвала с времето си, както казвам на едно място. В моите книги съм търсила и откривала личности, принадлежащи на „приятелския ми кръг“. Те са ми давали кураж, дори увереност, че заслужават да бъдат четени, особено от моите студенти. Може би най-искрено внимание е предизвикал